

Dokumenttyp
Plan
Beslutsdatum
2025-02-10
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Giltigt från
2025-02-10
Aktualiserad
2026-01-27
Gäller för
Biblioteket

Giltigt till
2028-12-31
Diarienummer
KS 2024/151
Dokumentansvarig
Ulla Solsmo

Plan för Kungsörs kommuns bibliotek

Innehåll

Plan för Kungsör kommuns bibliotek	1
1. Inledning.....	2
1.1 Styrdokument	2
1.2 Bibliotekets uppdrag	2
2. Folkbibliotek	3
2.1 Tillgänglighet och öppettider	3
2.2 Medier	4
2.3 Tillgänglig media	5
2.4 Bibliotek som arena.....	5
2.5 Det digitala biblioteket.....	5
2.6 Samarbeten och samskapande	5
2.7 Social verksamhet	6
2.8 Barn- och ungdomsverksamhet.....	6
2.9 Kvalitet - bemötande - service	6
3. Skolbibliotek	7
4. Konsumentvägledning.....	7
5. Konstuppdraget	7
6. Övergripande mål.....	7
7. Årliga verksamhetsplaner.....	8

1. Inledning

Kungsörs bibliotek sorterar under Kommunstyrelsens förvaltning. Huvudbiblioteket finns i centrala Kungsör. Biblioteksplanen tar hänsyn till följande styrdokument:

1.1 Styrdokument

Verksamheten vid Kungsörs bibliotek regleras av:

- Bibliotekslagen SFS 2013:801
- UNESCO:s folkbiblioteksmanifest
- UNESCO:s skolbiblioteksmanifest
- Kungsörs kommuns övergripande vision och styrdokument
- Kungsörs kommuns *Kultur- och fritidspolitisk plan 2022-2025* och efterföljande
- Regional biblioteksplan Västmanland 2023-2026 och efterföljande
- FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) 2018
- Agenda 2030
- Ministerkommitténs rekommendation CM/Rec (2023)3 till medlemsstaterna om bibliotekslagstiftning och bibliotekspolitik i Europa

Biblioteksplanen ska ligga till grund för biblioteksverksamheten i kommunen åren 2025 - 2028. Mer detaljerat handlingsprogram för olika områden och grupper upprättas varje år i bibliotekets verksamhetsplan.

1.2 Bibliotekets uppdrag

Kungsörs bibliotek ska vara en öppen arena och tillgänglig för alla. Biblioteket ska ge sina besökare tillgång till medier för information och studier samt kulturella upplevelser och förströelser.

Bibliotekslagen lyfter fram bibliotekets betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och dess roll för kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Betydelsen av att främja litteraturens ställning är också tydliggjord.

Bibliotekslagen pekar på folkbibliotekets uppdrag att prioritera personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter. Folkbiblioteket har också det förstärkta uppdraget att ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.

Biblioteket har uppdraget för Konsumentvägledningsverksamheten i kommunen.

Biblioteket har uppdraget att samverka med kommunens kultursamordnare och Kungsörs

Konstförening angående konstområdet. Handhavandet av kommunens konstdatabas ansvarar biblioteket för.

”I samverkan får vi saker att hända i ett Kungsör där både människor och företag växer. I ett kreativt klimat skapar vi engagemang och framåtanda. Långsiktiga lösningar, i takt med omvärldens förändring, bidrar vi till kommunens hållbara utveckling. Här tar vi tillvara idéer och kompetenser i en innovativ miljö som skapar fördelar och framgång.”
Kungsörs kommuns vision 2025.

2. Folkbibliotek

I bibliotekslagen (SFS 2013:801 7§) sägs att ”folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur”, samt vidare, (SFS 2013:801 8§) att ”folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning”.

Biblioteksverksamheten i Kungsörs kommun ska bedrivas med användaren i fokus. Biblioteket ska ha en öppen dialog med besökare för att kunna utveckla idéer och önskemål samt tillgodose behov. Biblioteket bör även arbeta med att nå grupper som idag inte använder bibliotekets utbud och tjänster.

Biblioteket är en demokratisk kraft och en plattform för diskussion och engagemang.

Målsättningen med all verksamhet vid Kungsörs bibliotek ska vara att väcka nyfikenheten och lusten hos medborgarna att förkovra sig på sina egna villkor. Det görs genom att locka, stimulera och uppmuntra till läsning och till delaktighet i lokalsamhället och samhället i stort. Det vill säga vi levandegör demokratitanken och därigenom möjliggör Kungsörbornas livslånga lärande och delaktighet i samhället.

Bibliotek är en samhällsviktig funktion, där verksamheten ska kunna fortgå även vid kriser eller krig enligt (*Europarådets rekommendation, 2023*)

2.1 Tillgänglighet och öppettider

Genom Meröppet möjliggörs generösa öppettider till bibliotekslokalen. Lokalerna ska vara anpassade så att personer med olika funktionsnedsättningar kan nyttja de tjänster som erbjuds. Tillgängligheten förstärks med det digitala biblioteket med dess digitala medier och tjänster.

De som inte själva har möjlighet att komma till biblioteket erbjuds uppsökande verksamhet men även olika lösningar för att kunna nyttja bibliotekets tjänster både fysiskt och digitalt och på andra tider än då biblioteket är bemannat. Biblioteksverksamheten ska vara synliggjord runt om i kommunen.

Den fysiska bibliotekslokalen ska vara inbjudande och funktionell samt anpassad för olika målgrupper och verksamheter. Vid förändringar i lokalen måste alltid tillgänglighetsaspekten finnas med.

Biblioteket håller öppet och bemannat minst 34 timmar per vecka, måndag till och med lördag, med fullservice under vinterhalvåret. I övrigt är Kungsörs bibliotek Meröppet vilket innebär att biblioteket är öppet vissa timmar utan bemanning. Det betyder att biblioteket totalt sett är öppet 84 timmar per vecka.

Under sommarmånaderna och vid storhelger reduceras öppethållandet. Därutöver förekommer extra öppet vid olika kommunövergripande arrangemang och för olika målgrupper t ex skolklasser.

Kungsörs bibliotek finns virtuellt på folkbibliotek i Västmanlands gemensamma webbplats. Där finns e-medier samt möjlighet att reservera och låna om fysiska medier. Det betyder att länets hela mediebestånd är lika lättillgängligt för alla oavsett var man bor i länet. Ett gemensamt transportsystem gör att länets invånare kan låna medier på ett bibliotek och lämna tillbaka på ett annat.

2.2 Medier

Bibliotekslagen (SFS 2013:801 7§) anger att: ”folkbiblioteket ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur”.

Kungsörs biblioteks medier som böcker, ljudböcker, film, tidskrifter med mera, oavsett format, ska spegla den efterfrågan som finns hos biblioteksanvändarna. Biblioteket ska kontinuerligt se över beståndet vad gäller inköp och gallring. Beståndet ska vara aktuellt, brett, mångsidigt och ska regelbundet förnyas och uppdateras för att hela tiden vara aktuellt. Biblioteket ska köpa in aktuell litteratur och media av god kvalitet i ämnen som efterfrågas och används av våra besökare. Inköpsförslag från besökare prioriteras.

Litteratur som biblioteket själv inte kan tillhandahålla fjärrlånas från andra bibliotek. Fjärrlånesamarbetet är ett viktigt sätt att garantera jämlik litteraturförsörjning mellan medborgare i hela landet.

Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoritetsgrupperna till exempel genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska enligt språklagen (SFS 2009:600) och lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724).

Särskild uppmärksamhet ägnas också för alla med annat modersmål än svenska (SFS 2013:801 5§) bland annat genom att erbjuda litteratur på för användaren relevanta språk, inklusive det svenska teckenspråket, men även tillhandahålla material på lättläst svenska.

Kungsörs bibliotek tillhandahåller om så är möjligt litteratur på alla språk som efterfrågas. I bibliotekets bestånd finns litteratur i skolspråken samt de språk där efterfrågan finns.

Ett större medieutbud nås av flera medborgare på lika villkor genom regional biblioteks-samverkan i Västmanland och den gemensamma bibliotekskatalogen. Bibliotekssystemet och den gemensamma webbplatsen förvaltas av de 10 kommunbiblioteken i länet.

2.3 Tillgänglig media

I bibliotekslagen (SFS 2013:801 4§) sägs att: ”biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsvariationer, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information”.

Kungsörs bibliotek ska erbjuda, tillgängliggöra och förmedla information om anpassade medier för personer med särskilda behov, till exempel äldre eller personer med läsnedsättning. I biblioteket ska tillgänglig media vara lättåtkomligt placerad.

2.4 Bibliotek som arena

Biblioteket är en arena där man träffas, umgås, delar med sig, samskapar och lär sig saker. Kungsörs bibliotek ska fortsätta ordna aktiviteter för barn och för vuxna både i egen regi och i samarbete med externa aktörer.

Evenemangen som arrangeras bör vara av skiftande karaktär och innehåll att så att många smakriktningar som möjligt kan tillgodoses. De samarbeten som sker ska i möjligaste mån vara med studieförbund, privatpersoner eller ideella föreningar.

2.5 Det digitala biblioteket

Folkbibliotekets demokratiska uppdrag är allas lika tillgång till information och att minska den digitala klyftan. Kungsörs bibliotek ska aktivt erbjuda digitala medier och tjänster och sträva efter att bli en digitalt mogen verksamhet i sin helhet för att kunna fungera som ett levande, relevant och aktuellt bibliotek i den digitala värld vi lever i. Biblioteket ska erbjuda trådlöst nätverk och publika datorer och plattor. Kungsörs bibliotek är en viktig part i kommunen för att minska den digitala klyftan.

Biblioteket har en nyckelroll för att öka invånarnas kunskap om digitala samhällstjänster. För att kunna fungera som en självständig medborgare behöver alla en viss digital kunskap för att navigera i samhället men också för att kunna möjliggöra det livslånga lärandet.

Biblioteket ska själv nyttja samt främja etisk användning av AI och algoritmer. Biblioteket stärker användarnas digitala kompetenser och MIK (Medie- och informationskunnighet) med målsättningen att de ska kunna fatta egna beslut.

2.6 Samarbeten och samskapande

Genom samarbeten kan kreativiteten och kvalitén på verksamheten öka. Vid samarbeten kan även fler medborgare nås. Kungsörs bibliotek samarbetar idag med många olika aktörer, både kommunala och offentliga verksamheter och med studieförbund. Målsättningen

för framtiden är att samarbetspartnerna ska bli fler och att samarbetet med de vi redan har ska fördjupas för att bland annat öka kulturlivet i Kungsör.

Verksamheten på biblioteket ska alltmer underlätta och uppmuntra samskapande med och mellan lokalbefolkningen fysiskt och digitalt.

Bibliotekets besökare är välkomna att lämna synpunkter på verksamheten. Det kan ske digitalt, via telefon eller personligt möte, och biblioteket ska i möjligaste mån beakta dessa. Vartannat år ska bibliotekets besökare ha möjlighet att lämna synpunkter på biblioteksverksamheten i en enkätundersökning.

2.7 Social verksamhet

Bibliotekets verksamhet riktad mot äldre och personer med funktionsvariationer är högt prioriterad. Socialbibliotekarien har huvudansvar för denna verksamhet. Äldre och funktionsvariationer som själva inte kan besöka biblioteket ska få biblioteksservice i hemmet. Serviceinrättningar och äldreboenden ska servas vad gäller litteratur samt att vi ska samarbeta och stötta personalen på området.

Läsfrämjande verksamhet samt kulturarrangemang för prioriterade grupper är också en del av verksamheten, där samarbete med externa aktörer som till exempel studieförbund ingår.

Målsättningen är att fler medborgare som är berättigade till denna form av verksamhet ska nås.

2.8 Barn- och ungdomsverksamhet

Kungsörs biblioteks barn- och ungdomsverksamhet är prioriterad och ska aktivt stimulera läs- och språkutveckling. Mötet med språket och läsningen ska vara fyllt av glädje, väcka nyfikenhet och lust. Det vill säga möjliggöra lustläsning, det som sker utanför skolans ram och på så sätt vara en del i det livslånga lärandet. Biblioteken ska stötta och inspirera barns och ungdomars eget skapande. Barn- och ungdomsbibliotekarierna har huvudansvar för denna verksamhet. Det läsfrämjande och uppsökande arbetet är en stor del av barn- och ungdomsverksamheten. Biblioteket arrangerar olika kulturevenemang för barn och unga.

2.9 Kvalitet - bemötande - service

Kungsörs biblioteksverksamhet ska präglas av professionalism och hög kvalitet – både i det fysiska och digitala biblioteket. Verksamheten ska präglas av personalens höga kompetens, arbetsglädje och serviceanda. Bibliotekets medarbetare borgar för kvaliteten och är nyckelpersoner i mötet med besökaren. Biblioteksanvändarna ska betygsätta personalens kompetens i brukarenkäter.

Mötet med besökaren ska genomsyras av en positiv människosyn, respekt och lyhördhet – alla besökare ska känna sig sedda och väl bemötta. Biblioteksbesökarna ska betygsätta personalens bemötande i brukarenkäter.

Biblioteket ska vara en trygg plats för alla.

3. Skolbibliotek

Skolbibliotek är skolans ansvar enligt bibliotekslagen: Enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801 10§) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Varje rektor har ansvar för den egna skolans biblioteksverksamhet.

Under planperioden ska samarbetet mellan skola och folkbibliotek stärkas bland annat som ett led i att bli Sveriges bästa skola.

4. Konsumentvägledning

I Kungsörs kommun har biblioteket sedan 2016-01-01 fått uppdraget för konsumentvägledning i kommunen. Biblioteket garanterar fyra timmars telefontid per vecka samt besökstid utifrån kommuninvånarnas behov och efterfrågan. Biblioteket svarar dessutom på konsumentfrågor som kommer in som mejl. Under sommaren är konsumentvägledningstjänsten begränsad.

5. Konstuppdraget

Biblioteket har uppdraget att samverka med kommunens kultursamordnare och Kungsörs konstförening angående konstområdet. Det innebär bland annat att biblioteket upplåter utställningslokalen vissa tider under året till Kungsörs konstförening för konstarrangemang. Biblioteket förvaltar kommunens konstdatabas.

6. Övergripande mål

- Ett övergripande mål för Kungsörs bibliotek är att fortsätta utvecklas för att vara en **digitalt mogen verksamhet**, ett Kungsörs bibliotek 3.0 vilket bland annat innebär att vara ett digifysiskt bibliotek. (Det som är bäst fysiskt, ska vara fysiskt det som är bäst digitalt ska vara digitalt, ibland är flera sätt bra samtidigt. Det som kan vara en blandning av fysiskt och digitalt ska vara en blandning.) Allt detta med ett bra innehåll i åtanke.
- Kungsörs bibliotek ska alltmer vara en plattform för mer **samskapande och interaktivitet**, för och tillsammans med dem vi är till för – alla, men främst för Kungsörborna.

- Hitta fler enkla lösningar för medier och tjänster som biblioteket erbjuder så att de biblioteksanvändare som önskar, klarar sig på egen hand. Samtidigt ska biblioteket fortsätta att vara den unika verksamhet den är, genom att stötta de ovan nämnda **prioriterade grupperna** alltmer. Vi arbetar med läsfrämjande för alla men har fokus på **barn**. Vi har fokus på **äldre** för att minska den digitala klyftan.
- För att kunna vara en plats för *alla* att vistas på ska vi fortsätta lobba för ett **klimat-smart allaktivitetshus** eller kalla det **kulturhus** med tillhörande **användarvänliga utomhusmiljöer** i Kungsörs kommun.

7. Årliga verksamhetsplaner

Denna plan visar på styrdokumentets riktlinjer för biblioteksverksamheten och vad vi har som grund för att utveckla verksamheten och jobba framåtsyftande. Planen har en öppenhet för samhällets utveckling i stort vilket möjliggör att snabbare anpassa bibliotekets verksamhet till vår dynamiska omvärld.

För varje år då planen gäller upprättar vi årliga verksamhetsplaner, dessa blir mer konkreta och där visar vi på hur denna övergripande plan nås, år från år.